

Redactiunea

se afla in

Strat'a lui Leupoldu Nr. 44.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espre sa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Romani'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

B.-Pest'a. 15/27. Mart. 1875.

In septeman'a acest'a cea mai mare parte a ministriloru Ungariei au fostu la Vienn'a, unde sub presiedinti'a domnitoriului se tienù consultare a supr'a agendeloru prossime alle camerei, alle carei dille sunt numerate. Numai celle mai urginte proiecte de lege se voru desbata si votá remanendu grossulu pentru sessiunea viitoria, dar celle pucine restanti inca abia se voru poté terminá pana la finea lui Maiu, candu Dl. Col. Tis'a ar vre sè se inchiaie sessiunea actuala. Terminarea sessiunei se grabesce si pentru delegatiuni. ai carei-a membrii trebue sè se intrunescu in Augustu sèu Septembrie viitoriu, precandu nouele alegeri de deputati in Ungari'a trebue sè fia terminate.

Ministrii Ungariei au mai tienutu consultari comune cu ministrii Austriei Cislaithaine pentru regularea cestiunii calliloru ferrate si pentru inchiaierea tratatuluiu commerciale cu Romani'a. Ce se va fi decisu in asta privintia nu se scie inca, dar sperámu cà va transpirá in dillele prossime.

Diurile straine venturara multu idea unei conferintie a mariloru poteri in cestiunea dreptului Romaniei d'a independentu tratate. Se diceá cà Angli'a ar fi sulevatu idea si cà d'ins'a ar fi staurita pentru realizarea ei. Scirile electrice desmintu acesta assertiune, assemene diurile officiose d'in Ostrunguri'a desmintu si elle assertiunea unorur'a cari pretindu cà Austro-Ungari'a ar fi propusu tienerea conferintiei, observandu cà acesta scire s'au respanditu antáiu prin unu organu de publicitate ce sta in legatura strinsa cu Port'a, cea ce pote servi de unu semnu caracteristicu pentru provenienti'a faimei cu totulu neintemciate.

Ministrulu Trefort, care prin appucaturu si lucruri baccatelle scie sè-si dee importantia, in lipsa de intreprinderi mai mari, dupa ce puse la indice câte-va càrti didactice romanesce, cari neci cà se propunu in scolele romanesce, acum stá gat'a sè puna la calle cestiunea congressuluiu serbescu, pentru a carui convocare eventuala, are in pusnariu impoternicirea domnitoriului, addussa cu sine de la Vienn'a. Fiitorulu comissariu la acellu congressu are sè fia éra totu Dl. Hueber care cunosce bine tote amenuntele cestiunei serbesce. Vomu vedé ce resultatu va avé rescocorarea dlui Trefort, care se pare a-si fi propusu sè reguleze tote nationalitatile d'in tierra. Numai de i-ar succede a regulá bine marea cestiune a invetiamentului, ar fi destulla gloria pentru dsa.

Processulu Offenheim au avutu totu-si urmárele salle pentru espiajara moralei, de si nu in antea juratiloru si nu in mesur'a in care s'ar fi doritu, dar cellu pucinu in disgrati'a domnitoriului ce incursera càti-va mari boeri, precum principii Sapieh'a, si Jablonovschi, apoi contele Borkovsky destituiti d'in inaltele loru functiuni de guvernatori, éra Dr. Giscra fostu ministru, care cute-diase a se acoperi cu persona domnitoriului, fu opritu d'a se mai infacisiá la curte. Acestu interdictu loví reu pre dl. fostu ministru, încátu se dice cà ar fi amenintiatu cà si-va cercá satisfactiune. Unde? Pote la Dl. Bismarcu. Pucina pedepsa, dar destullu de sentitoria pentru vanitatea aristocratica.

Semne de pace?

Multi credeau, cà nisuinti'a barbariloru de statu magiari va fi in acestu periodu allu reafliari constitutiunii Ungariei consolidarea statului. A da mana d'ajutoriu fie carui poporu din tierra pentru allu vidé inaintandu si desvoltandu-se ca parte constitutiva spre salutea intregului. credeau multi, cà va fi massim'a favoritoru, intr'acároru mani au ajunsu conducerea destineloru statului poliglotu.

Inse, dorere, acesti multi totu d'atâtea ori amaru s'au insiellatu, dara mai amaru romanii d'in Transilvani'a. Acesti-a, dupa semnele mai recente, au titlu d'a tiené desierte credintiele loru chiaru si asta-di la inceputulu ministriului nunitu allu partidei liberale.

Romanii d'in Transilvani'a, negressitu cei mai loiali cetatieni ai statului, neci candu nu s'au oppusu legiloru essistente, si cu promptetia au datu contributiunea ceruta in sange si avere, ceea ce au facutu si voru face totu-de-un'a spre binele si inffiorarea statului. Romanii din Ardealu, adevratulu elementu allu acellu mare principatu, n'au pretinsu si nu pretindu nimicu alt'a, de càtu cà neci unu guvern u sè nu lucredie si decretedie a supr'a loru si a drepturiloru loru fara invoiel'a si cuvenit'a consultare a loru, cà-ci tote câte se facu pre calle contraria se comittu contr'a legiloru firesci, cu detrimentulu statului si a poporeloru celu-constitue.

Natiunea romana din Transilvani'a doresce pacea, carea se pote usioru ajunge, inse numai pre calle pacinica si onorifica.

Inse cu dorere trebue se videmu si sè sentimu, cà tocmái favoritiu lucrul contra interesselor, contra consolidárii chiaru a statului.

Prigonirea si dubirea in tote directiunile a sengurateceloru parti fara indoiela trage dupa sine sguduirea temelielor ori si càrui statu, face problema essistenti'a ori si càrui intregu. Unii spera, cà actualulu guvern u va parasi lunecosulu terrenu si stricatiosele mesure, folosite cu evidente rezultate daunose de antecessori.

Vomu vidé.

Inse trebue sè constatámu, cà peccate din trecutu au comis u omeni chiaru si d'ai guvernului actuala.

Loialitatea si nedisputatu just'a pretensiune a Romaniloru din Ardealu fu timbrata de rebelliune si respaltita prin persecutiuni si maltratar; atátu pre terrenulu vietiei publice politice, càtu si intelectuale. Pentru a probá pana la estremitate pacinti'a si credenti'a romaniloru, guvernele premerse, sedusse de informatori reutatosi si stricatosi si-au aieptatu una infricosiata bombardare a supr'a instituteloru de cultura alle natiunii, din Blasiu. — N'au scapatu neci innocenti'a manualeloru, neci santieni'a instituteloru; professorii ba chiaru si studentii fura luati la gona neasmenata.

Ministrulu cultelor d'atuncia vení insu-si la Blásiu unde se convinse despre misielletatea informatiuniloru malitiose caroru-a guvernulu de repetite-ori cadidù victima.

In allu doilea periodu se luara la resperu cartile didactice alle dlui Boiu din Sabliu, inse acellea, bagu seama

numai si numai pentru cà erau scrise in limb'a romanesca, cà-ci a afflá in abcdarie si lecturarie pentru prunci inceputori materie agitatorie contra salutei si essistentiei statului este superplusu din câte se potu presupune despre unu iscusstu barbatu de statu.

Acum'a vine guvernulu liberale si assemene allarmatu de nesce corespundentie dictate de malitia scrise de stupidi, incerca naval'a de la Ierichonte a supr'a gimnastului din Brasieu, pentru ajutoriulu ce beseric'a d'acolo a stliu Nicolau cu dreptu istoricu capeta de la statulu romanu.

In fine mai anatemesidia si gonesce nesce manuale pentru geografia si istoria, cari in scolele romane din Austro-Ungari'a neci nu se folosescu. Apoi despre inocenti'a manualului Dlui I. S. Selagianu nime nu pote fi mai convinsu de càtu autoriulu insu-si, care aru poté vorbi mai multe despre apparinti'a a-cellei geografie.

Este aproape peste potentia a face o demna caracteristica a supr'a unui guvern asiá scurtu la vedere si sí mai scurtu in judecata.

Infricosiatu ratecesce si gressiesce guvernulu, care crede cà prin astfelu de mesure nefiresci; prin batjocurirea si offensarea sanctuarielor unei natiuni pacinice si indelungu rabdatorie, storce simpatia si incredere, celle mai neincungiuratu necessarie cerintie pentru essistenti'a intregului.

Cellu ce semena venturi furtune va secerá.

Limb'a obrusa este trecutoria. Ea numai prin superioritate adevrata naturala va ajunge a fi cucuritoria, si atuncia n'are lipsa de ajutoriulu fortiei, carea vatema, strica si indemna la cerbica resistencia.

Attacarea limbei, prigonirea culturai natiunale, derimarea templeloru acesteia, incercárele d'a strivi caracterulu natiunale au silitu totu-de-un'a la reactiune, la desperatiune, la lupta pre morte si vietia.

Cine pote negá, cà romanii ardeleni au trebuitu si sunt siliti si asta-di a inregistrá astfelu de violintie in istori'a vietii loru intr'unu statu constitutivulu cu guvernulu liberale.

Nu sunt ore tote acestea presemnele Sodomei?!

Valeriu.

Clusiu, in Marte 1875.

(Diverse.) Concertulu romanu arangiatu de societatea de lectura „Julia“ in folosulu fondului acesteia, a fostu cercetatu numai d'unu considerabile numeru de officieri inalti si subalterni si de intreg'a inteligentia rom. d'aici, carea s'a doveditu cà este numerosa. Au lipsitu duoi prenti si unu secuniaru, suggetandu, cà prin absentia loru contribuescu mai multu la incuragiarea zelosei tenerine; pre candu alti dd. ospeti (precum dl. Ios. Romanu etc. din Oradea-mare) au judecatu a ajunge acest'a tocmái priu venirea loru, de si din departare considerabila.

Fratii magiari a afflatu in estu annu de bine a ignorá dupa potentia crescund'a inaintare a Romanime d'aci, de si in sala futurá si unu infricosiatu tricoloru mag. si bicolorulu urbei, si in ordinea jocuriloru csárdasiurule au afflatu locuri onorifice.

Inse astfelu o patiescu toti acei-a cari alerga dupa carrulu ce nu-i accepta, astfelu a fostu, si astfelu va si pana candu lumea.

Jocurile natiunale „Callusierii“ si „Batut'a“, essecutate la mediulu noptii de 12 teneri mandri si alessi, in frunte cu vengiosulu „vatafu“ Emiliu Popoviciu Barcianu, au convinsu si cucuritu mai multu de càtu unele dissertatiuni. Fratii Baitieni (langa Sabliu) merita multumit'a si reconoscinti'a „Juliei“, offerindu gratuitu vestmintele natiunale callusieriloru spre folosintia.

Assemene multumita merita in deplina mesura unulu dintre illustrii vicecapitani ai politiei urbane, care, din iubire si attentione fratiesca, trasse vre-o 10 fl contributiune pre seam'a miseriloru acestei urbe, de si s'a arangiatu concertu si si acestu-a pentru scopu filantropicu. Despre tractarea vicecapitanesca tacu. Dreptate si cultura mai pre susu de càtu tote.

Dosebita reconosciintia merita si societatea de gazu, cà-ci preapoternicia sa ni dede onorea magnatiloru, isbindu-ne d'intr'o sala pomposu luminata pre vre-o câte-va momente intr'unu intunerecu ne mai pomenitu. Luminatoriulu acestu desierte subterranu a fostu o lumina de stearinu si — tactulu musice, cà-ci tocmái in tempulu caotelui se jocá „Romana“ a dou'a ora.

Cununa domneloru si a domnisioreloru romane a fostu fromosa si bogata. Dupa judecat'a comuna regin'a balului a fostu amabil'a Dsiora Vetur'a Romanu.

Pre scurtu, petrecerea romana si din estu annu a indestullitu deplinu totu ce se accepta de la ea, atátu in privintia natiunala, morala càtu si culturala si sociala. Si asta-data ne-amu convinsu despre adevurul sentintei: „Ajuta-ti tu insu-ti Romane si apoi vei fi!“ Éra presiedintele „Juliei“ D. Dr. Gr. Silasi, in reconsciintia zelului si a intrepinderi salle energice, dovedite de nenumerate ori, fia convinsu cà din tote partile va afflá apretierea si spriginirea, ce i se cuvine si ce o merita.

Tenerimea romana d'aici, assemene a fundu indignata a supr'a violentei procederi a guvernului din Vienn'a, facia de Bucovin'a cea romanesca, applaude si consentiesce cu laudabil'a intreprindere a fratiloru ei din Gratiu. M'am informatu cà càtu mai currundu se va tiené adunare generala, in care se va decide a lucrá mana in mana cu intreg'a tenerime romana in acesta importanta cestiune natiunala, si a adressá litere de reconosciintia Dlui deputatu Dumb'a. Caus'a nu e inca intardiata numai sè nu tandalimu.

La articlii patriotului L. Vaida, prin care se face binisioru conosciuta caus'a romana ardeleana publiculu ungurescu, diuriulu „Kelet“ a respunsu intr'unu altu ciclu de articlii. Marturisescu sinceru cà „Kelet“ nu numai n'a potutu rostorná adevururile insirate de D. Vaida, neci n'a contribuitu la imbunetatearea relatiuniloru, ci a amaritu chiaru, a iritatu mai vertosu facundu-se intr'o urechia, cum am dice siuchiatu in respunsulu seu. Apoi asié e; adevorul nu se pote sterpi prin minciuni.

Diu'a de 15 Marte s'a serbatu aici cu mare demonstratiune. Pre romanii inse cari serbedia sublim'a di de 15 Maiu, i-aru.... O miellule, o miellule de ce nu dai pace lupului?!

Corresp.

Romanii d'in Transilvania.

— Fine. *) —

Acesta situatiune imprumutata ne indruma pre ambii sè ne forimu de staruint'a de a ne immulti sojulu prin contopirea celui alaltu, cà-ci acesta staruintia numai instrainare si gelosia pote produce intre noi

*) A se vedé nr. tr.

Noi Romanii trebuie să ne bucurăm când vedem că d'voastră ve iubiti din anima natiunea d'voastră, si neci d'voastră unguri n'aveți causa fundata de a nu ve bucură, dacă pre langa iubirea patriei comune ne alipimu cu iubire si de natiunea noastra; ba dacă ati vedé că nu suntemu romani de ajunsu séu că parerile nostre se pleca cătra cosmopolitismu, inca d'voastră ar' trebui să ne indemnati a ne iubi natiunea din tote poterile séu a ne face atenti, că cosmopolitismulu pentru natiunile mice este mortea. N'ar' trebui să ne batemu capulu cum se ne slabimu, că cum se ne spriginimu unulu pre altulu in totu modulu, pentru că atunci cându unulu din aceste doué popore mice slabese pre celalaltu, se ranesce si pre sene, si cându lu-intaresce pre celalaltu, s'ne-si inca si-imprumata potere. Cu câtu suntu mai tari doui frati, cu atâtu mai cu efectu se voru poté aperi unulu pre altulu cându se va ivi periculu.

Poterea este éra in man'a d'voastre acumu de multi anni. D'voastre se cuvine să faceti primulu passu cătra noi. Sute si sute de moduri au fostu si suntu pentru a dá prin fapte semne mai multe despre bunavointia fratiesca facia de Romani, parte pre calea legelatiunei, parte pre a administratiunei. — Inse plant'a iubirei fratiesci, care in timpulu de periclu incepusse a se desvoltá frumosu si in piepturile d'voastre, se oñli de arsi'ta radielor dileloru senine, ce au urmatu, si in locu de asteptat'a apropiare — dorere — opiniunea publica a unguiloru — intr'at'atu de raticita, încatu in totu romanulu nu vedé de câtu unu inimicu neimpacatu. Unde trebuie dovada mai strigatoria pentru acosta trista impregiurare de câtu vorbirile tiente de mai multi in ambele case alle dietei cu occasiunea desbateri legei electorale si ins'a-si legea creata in urm'a acelor'a?!

Prin assemeni lucruri, rogu-ve, cum asiu fi potutu senti adaugerea multumirei, că-ci tota fapt'a ce promove rivalitatea funesta intre natiunea romana si cea magiara numai acel'a o pote privi cu bucuria, care dorese stricatiunea acestoru doué popore. — Apoi cum se nu fiu incercatu si eu a resfirá parerile raticite, ce s'au expanditu despre natiunea noastra si se arreta prin aceste siruri modeste, că de ce natura suntu causele nemultumirei, ce intr'adeveru este mare la Romani?!

Că-ci si dacă n'asiu fi crescutu in scole unguresci si n'asiu fi fericitu a avé multi amici si omeni buni din acea natiune — si dacă asiu fi cuprinsu de ori ce felu de ura personala fatia de natiunea ung. — si atunci m'asiu sil' la tota occasiunea in favorulu a-

propriarei acestoru doué natiuni; pentru că nu simpatia ori antipatia, ci comunitatea intereselor este legatur'a cea mai tare ce pote impreună doué popore; apoi comunitatea de interese unde pote fi mai batetoria la ochi de câtu la noi, cari ambii espusi acelor'a-si valuri, ar' trebui să ne aperi in unire contra periculu comunu?!

Nu potu crede, că d'voastră, cari insi-ve marturisiti că statii isolati in acesta lume se nu vedeti acesta comunitate de interese si necesitatea infratirei, asemenea nu potu crede să compeniti prea putienu avantajele impacatiunei cu Romanii din acesta patria, din care de siguru ar' resultá raporte amicabile si cu Romani afara de patri'a noastra; mi-pare imposibile, că d'voastră să cautati cu despretiu la natiunea romana, la o natiune, care departe si despartita de trupinele-i rudite, espusa atatoru calamitati, in calea emigratiunei poporeloru, a sciutu a-si sustiené essistintia natiunale in 18 secolu, pre cându atâte-a alte natiuni, cari au locuitu aici si că cuceritori, asié s'au stinsu de pre faci'a pamentului, in câtu numai istori'a le mai sustiene numele.

Ce s'atinge de romani, noi ne tienemu ce e dreptu de marea rasa latina si acest'a ni serve nu spre pucina mangaiare in privint'a viitorului natiunei nostre, dar' aceste rude suntu tare departe si pan'acum n'au pre doveditu, că li-ar' jace in interesu a ne imbrat'isá, noi tebeu să ne cercamu aliatu aici unde locuimu si unde suntemu incunjugurati de atâte elemente straine si puternice.

Eu cunosc mai intrega intielegint'a romana, si nu mi-aducu aminte să fiu intelnitu neci bataru pre unu singuru romanu cultu, care se nu fia recunoscutu comunitatea de interese între natiunea rom. si cea ung. si avantajele unei infratiri sincere, atâtu pentru ambii câtu si pentru patria, ba chiaru si pentru fratiu din Bucovina si Romani'a. Diferint'a de pareri numai in privint'a modului a fostu, séu pentru că unii prin faptele intevenite si vêtématorie de interesele natiunei nostre, intr'at'at'a s'au amaritu, in câtu si-au pierdutu nu dorint'a ci sperant'a de vr'o impacatiune. Apoi noi recunoscemu, că pentru a ne poté sustiené asta-di se ceru si alti factori, de câtu in trecutu, scimu că este mare dauna pentru natiunea nostre dacă vomu fi siliti inca timpu indelungatu a ne risipi poterile: in frecări causate de gelosia natiunalitatii, pre cându ar' trebui că acele poteri să le folosimu cu celeritate indiecita pre calea progresului pre totu terenulu, pentru că suplinindu omisiunile timpului trecut se potemu ajunge la doritulu gradu alu civilisatiunei si bunastarei materiale.

Eu de multi anni cetescu cu atentiune tote diurnalele police romane, câte ambla la noi, si abié credu că este unulu, care se nu fia apostrofatu odata séu mai de multe ori, că este neaporatu de lipsa, că aceste doué natiuni se-si d'ea man'a cu sinceritate pentru a-si poté aperi individualitatea natiunale si care se nu-si fia exprimat mirarea că unguiri atâtu de enevoia vreu s'o recunosca acést'a, si nu numai „Gazeta“ si „Albin'a“ ci si „Trompet'a Carpatiloru“ si alte diurnale din Romani'a, ba mi-aducu aminte că chiaru si „Romanulu“ din Bucuresci, cetindu odata o depesia din Pest'a, care promitea impacatiunea, si-a exprimat bucuri'a printr'unu articlu de fondu, in cuvintele cele mai insufflitate, interpretandu cu caldura si cu de amenuntulu urmarile binecuvantate, ce-ar' avé infratirea între natiunea romana si cea unguresca.

Deci, după ce este invederatu, că romanii cunosc, cumca suntu lega i de unguiri prin interese vitale; după ce romanii dorescu sinceru impacatiunea fratiesca, cea ce dovedira si dilele din jniu 1872; mai departe, după ce si din amintulu memorandu, redactatu de barbati dintre cei mai populari ai natiunei nostre, se vede, că romanii nu tindu la sturbirea integritatei statului ungurescu si existint'a natiunei maghiare chiaru atâtu de putinu vreu să o periclitiza că pre a sa propria; pentru-că essenti'a scopului roniloru este să remana pentru eternitate romani si că atari se pota inflori atâtu spiritalmente câtu si materialmente, deci se nu fimu dositi de pre terenulu vietii publice si nu numai să nu fimu impiedecati in pasii facuti din poterea nostra pre calea progresului culturalu si materiale, ci să capetamu garantia deplina, că vomu fi spriginiti fratiesce in acesti pasi si din partea statului, in proportiune cuvenita si far' a ni se cere in schimb natiunalitatea, pentru că prin acést'a (de sene se intielege că basati si poterile nostre) se potemu fi lonisciti câtu mai curendu, că nu ne vomu pierde individualitatea natiunale; după ce in fine prin impacatiunea cu romanii atâtu statulu ungurescu câtu si natiunea unguresca si cea romana numai s'ar' intari si fia care si-ar' capetá in celalalta unu sociu fidelu pentru aperiarea propria si apoi natiunearom. si din interesu propriu nu pote dorí periculu si slabirea aceluia, cu care se alieza pentru aperiare comunu; considerandu tote aceste-a — cându precum se vede numai atât'a lipsese că si natiunea unguresca se veda că i jace in mare interesu a tiené cu natiunea nostra, si parasiundu parerile sinistre si urr'a nutrita pan'acum se se apropia de noi cu sinceritate —

oro nu este cellu mai tristu faptu, că acest doué natiuni se uita cordisii un'a la alt'a, si n'ar' fi timpulu pentru că in interesulu amen-doror'a se se impace odata cu anima fratiesca?

Ba diou, ar' fi timpulu supremu pentru acést'a, si eu din parte-mi, pre basca coloru disse credu tare, că dacă din partea unguresca s'ar' face pasi seriosi pentru impacatiunea cu romanii, resultatulu ar' fi siguru (fiesce acei pasi ar' trebui facuti din convictiune că impacatiunea durabile este necesaria, ar' trebui facuti cu bunavointia si sentiu de ecuitate, luandu in consideratiune urmarile binecuvantate, ce le-ar' avé pentru ambe părțile, éra nu numai pentru scopu de cortesia séu alte avantajuri momentane.)

Mi inchiau sirurile, cu espresiunea din adenculu animei: de ar' dá cerulu se-mi fia succosu, a face se se resfire negur'a, prin care opiniunea publica unguresca vede pre romani in colore atâtu de intunecata; că asié convingundu-se, cumca parerile si nistre avute despre noi, desastrose pentru ambe natiunile. n'au neci o base, se se apropia unguirii de noi cu sinceritate se dispara odata dintre noi retragerea nefericita ce rode la essistint'a nostra si se ne potemu odata intinde man'a cu sinceritate si se potemu fi frati buni aperiandune unii pre altii in interesulu comunu, pentru tote timpurile. Lad. Vnida.

Ordinatieuna ministrului r. ung. de culte si instructiune publica, cătra autoritatele besericesci gr. catolice si gr. orientali.

Urmatoriele carti scolastice scrise in limb'a romana: a) Elemente de Geografia pentru clasele II si a III. primarie de Gr. Vladescu ed. a treispredica, Bucuresci 1868, 8°; b) Elemente de Geografia fisica si politica, etc. de M. Mihaescu ed. a trei-a Bucuresci, 1873, 8°; c) Istoria romaniloru din tempurile celle mai vechie pana in dilele nostre, — etc. de Treb. Laurianu ed IV Bucuresci 1872, 8°; cari se intrebuinteaza prin multe locuri in scolele romane din Ungari'a, lassandu a se essamina de barbati competenti, amu aflatu că acelle contieni doctrine false si contrarie constitutiunei legale si starai factice a monarchiei unguresci si că prin intrebuintarea loru tenerimea studiosa va fi sedussa si prin explicarea cea falsa a lucuriloru se va desvoltá in ea o cugetare si unu sentimentu falsu: de aceea mi-iou libertatea a ve invitá cu totu respectulu de a oprí intrebuintarea cartiloru amintite pre la tote institutiunile de invetiamentu aflatorie sub supraveghierea Dv.

FOISTOR'A.

DANU CAPITANU DE PLAIU.

Legendă.

Frundia verde de melain
Cine merge susu la raiu?
Merge Danu, Sioimanu de plaiu
C'a ucislu ellu multi dusimani
Unu viziru si patru Hani.
Frundia verde lemnu de bradu,
Cine merge josu in iadu?
Merge Tatarii lui Muradu
C'au ucislu in di de maiu
Pre Danu, Capitanu de plaiu!
(Fragm. de canteon popular.)

I.

Betranulu Danu traiesce că Sioimulu singuraticu
In pescerea de stanca, pre-unu munte paduraticu,
Privindu cu desfetare cum sorele resare
Dandu vietia luminosa cu-o calda sarutare,
Privindu cu gele lunga cum sorele appune...
Asiá si ellu appus'au din dille mari si bune!
Vechiu pustnicu, remasu singuru din timpulu seu afara,
Cá pre unu голу de munte o stanca solitara,
Dincolo din munte ellu tristu acum privesce
O tainica fantasma ce 'n zare s'adancesce,
Fantasma dragalasia a verdei tineretie
Ce fuge de resufulu gerosci batranetie
Si dice: „Timpulu rece appés'umerulu meu
„Si câtu m'afunda in dille totu simtu că e mai greu!

„O! lege-a nimicirii, o lege nemilosa!
„Candu, candu s'a tocí ore a vremei lunga
„Cosa!
Apoi ellu pléca fruntea si cade in visare,
Er' muntii albi cá dinsulu, se inclin' in departare.

Ai timpiloru eroici imagine augusta,
Pre candu érá ellu teneru, lumea-i paraé angusta
Pentru bine, si larga prea larga pentru réu!
Ellu ar fi vrut-o buna cá bunulu Dumnedieu.
Deci i placeá se 'nfrunte o dalba-i vitegia
Pre cei care prin lume purtau bicu de urgia,
Si multu iubiá, candu tierr'a strigá: la lupta Dane!

Se venture cá plév'a ostirile dusmane.
Atunci a lui mania cá trasnetulu érá,
In patru mari hotare tuná si fulgerá,
Er' tierr'a domniá 'n pace pre timpii cei mai rei
Cátu Danu veghiá 'n piciore la capetaiulu ei.

Ades' ellu plecá singuru prin codrii fiorosi
In-care luciau noptea otelului si ochi rosi,
Si dacă murgu-i sprintenu da 'n laturi sforaindu,
Vitezulu cu blandetia lu desmerdá, graindu,
„N'abi grige, mèi sioimane, eu am si ducu cu mine
„O vragia rea de dusmani si buna pentru tine.“
Si murgu-si luá callea in linisce deplina
Prin codrii fara drumuri si fara de lumina.
Er' vulturii carpatiei cu sborul indrasnetiu
Faceau unu cortegiu falnicu eroului drumetiu
Increderea 'nflorisece in inimele mari!

II.

Betranulu Danu asculta graindu doi vechi stegiaru
Crescuti dintr'o tulpina pre culmea cea de munte
Si-avendu cá o corona unu secolu pre-a loru frunte.
— O! frate, dice unulu, unu ventu in mediu de nopte
„Addussu-mi-au din valle lungu vaietu, tristo siopte!
„E sabi'a in tierra! au navalitu Tatarii!
„Si-acum in balti de sange si-joca armesarii!
— Asiá! respunde altulu, colu in departare
„Zaritam a ta nopte pre coru lumina mare!
„Ardu satela romane! ardu holdele in campii!
„Ardu codrii!... sub robia cadu, fete si copii.
„Si 'n fumulu ce se 'naltia cu larme sgomotose
„Sbor' suffete gonite din trupuri sangerose!

III.

Betranulu Danu aude, suspina si nu crede;
Dar écca cá pre ceruri din patru parti ellu vede
Trecendu unu stolu de vulturi urmati de uli gramada,
Atrassi in orizonuri de-a mortii rece prada
Unu fulgeru se aprinde in ochii lui pre locu.
„La lupta, Dane! tierr'a-e in jafu, tierr'a-e in foculu
Betranulu Danu desprinde unu palosiu vechiu din cuiu
Si palosiu lucesce voiosu in man'a lui.
Betranulu Danu pe senu-i appés'a a lui mana
Si simte cá totu bate o inima romana,

Ellu dice cu mandrie, naltandu privirea in susu:
„Pe inima si palosiu rugin'a nu sa pusu.
„O! Domne, Domne sante, mai dá-mi dille de trau
„Pan' ce'-oiu strivi toti lupii, toti sierpii de pe plaiu!
„Fá tu se-mi para numai atunci palosiuulu greu
„Candu inim'a 'ncetá-va se bata 'n peptulu meu,
„Si-atunci inim'a numai de a bate se incete
„Candu voiu culcá sub tierna a dusmaniloru cete!
Apoi ei stringe ching'a pre sdravene-le si-ialo
Si-face-o cruce, si se cobóra 'n valle.

In scurtele restimpuri candu sórele declina
Si nóptea-si pune stem'a feerica, stellina,
E unu momentu de pace in care, neopritu,
Se perde doru 'n umbra amurgului mahnit.
Atunci ochiulu diaresece minunile din basme,
Acello legiône de tainice fantasma
Care 'ntre di si nopte apparu in locu oprite
Cu mantii lungi si albe de-alungulu invelite.
Asiá apparu 'n siessuri maretiulu omu de munte
Calcandu cu passi gigantici pre urme mai merunte!
Nu sciú de ellu copacii tineri crescuti pre maluri,
Dar riulu lu cunosece si scade a salle valuri
Se treca innainto vitezulu Danu la lupta.
Si ast-felu totu ellu passa pre calle ne'nterupta

Mai departe din „Atlante geografic“ după L. Bonnefort etc. adaptat pentru scolele romane din ordinea M. S. Carolu I. domnului romanilor și adăușu de A. Tr. Laurianu, etc. Paris, Buccuresci, 1868. 8°, astu-felu intitulatu, vinu de asemenea lucruri ne deverate pre foi'a 3 și 9; asiá de essemplu pre foi'a 3. Ungari'a cá provincia incorporata cu Austri'a si pre foi'a 9 sub titulu „Dacia moderna“ vinu diferite párti alle Ungariei cá párti alle Daciei moderne sub numirile: Transilvani'a, Temesian'a, Cristian'a si Marmorosu. pentru aceea si intrebuintarea acestui Atlante se se opréscá in tote institutele de invetiamentu, pana candu calle doue foi amintite nu voru fi corresse conformu stárei celei adeverate.

In fine e) si Manualu de Geografia pentru tinorimea romana, de Ioanu Silviu Solagianu, Vienn'a 1871. 8°, in care Transilvani'a este cá o tierra coordinata cu Ungari'a si carea contine mai multe allusiuni istorice de o natura agitoria, se se opreascá prin tote institutele de invetiamentu.

Cu ocasiunea acést'a recomendu totu odata atentionei Dv. ca se veghiati cu grige patriotica pre la tote institutele de invetiamentu, aflatorie sub conducerea Dv. cá numai astu-felu de cárti se se intrebuintieze cari tractéza fidelu, starea constitutionalé a patriei nostre si obiectivu referintieles cetátiilor de diferite nationalitati.

Limb'a si literatur'a moldo(daco) si rheto-romana de Ioanu Scherr.

Unu literatu germanu Dr. Ioanu Scherr prof. la politechnicul din Zürich a edatu inca la 1873. unu opu voluminosu forte interesantu *), in care tractéza cu profusiune si multa eruditie despre literatur'a totoror poporelor vechie si noue, cari au lassatu dupa sin) vre-o-urma de esistentia literaria. — La cartea a II, (tomulu I) in care vorbesce despre literatur'a poporaloru romane: francesá, italiana, spaniola si portugesa, adauge unu appendice scurtu — doue pagine — despre limb'a si literatur'a daco-si rheto-romana, apretiandu-intr'unu modu fidelu pr'in pucine cuvinte origine si incatu-vu si statulu loru de desvoltare in tempulu mai nou. — Credemu a face placere on. publicu cotitoriu impartesindu-i acesta aparitiune literaria a invetiatiulu prof. germanu, care se distinge atátu in fondu catu si in forma pr'in adevverulu contestatu asta-di numai de idiotii d'in (Austro) Un-

*) Allgemeine Geschichte der Litteratur in zwei Bände. Stuttgart. 1873.

Pana ce sosescé 'n séra la cas'a lui Ursanu.
Omu aspru care dórme culcatu p'unu busduganu,
Ursanu, pletosu ca zimbrulu cu peptulu grosu si latu,
Cu bratiulu de barbatu, cu pumnulu appesatu
E scurtu la graiu, naprasnicu, la chip intunecosu.
Ellu si de peste Mileovu pribéagu misteriosu,
Toti care sciu de densulu spunu multe dar sioptindu
Si calle de o zare lu ocolescú grabindu.
De si-i place se creasca sirope herghelii
Resletie pre intinsulu campiiloru pustii.
Pre vremea lui, sub ochii lui Stefanu Domnu
cellu mare
Intrandu in dusmani singuri cá vieru 'n stuhulu tare
Au prinsu pre Hanulu Mirz'a din fuga cu arcanulu;
Er' Stefanu de la dinsulu in schimbu luandu pre Hanulu,
I-a dissu: Ursane frate! se-ti faci ochirea róta
„Si cátu i vedé zare a ta se fia tóta!“
De-atunci ellu stá de paza in mediuloculu camplei
Si nime nu s'atinge de zmei hergheliei.

Drumetiulu intra, dice: — Bine am gasitu, Ursane!
Unu aspru glasu respunde: — Bine-ai venitú mosiu Dane!
Ce ventu te-oddu-se-aice?

— Ventu reu si de gelire!
„Ne calc' paganii, frate, si tierr'a-i la perire!“

garia de scrierile mai totoror autorilor germani-indigeni si straini, cari se occupara pana acuma de romani. — Totu una data tragemu asupr'a-i si atentionea compatriotiloru ung. si sassi (di'n Transilvania, Banatu etc.) d'intre cari cei mai multi-preoccupati séu de ignorantia si simplicitate séu mai dreptu de reutatea animei loru-nu se sfiescu a ne face si tiene chiaru si asta-di, candu tota lumea afora de dinsii scie si ne cunosce: cine suntem? de unde si candu amu venit? de „celti“¹⁾, „slavi“²⁾ séu in casulu cellu mai favoritoriu de amestocatura nascuta d'in remasitiile coloniiloru traiane si d'in celle alle poporaloru barbare, cari cutierara cu focu si fieru in lungu si in latu Daciei odéniora „fericita“ a divului Traianu. — Dar se lasámu se urmeze cuvintele invetiatiulu professoru:

„Dacia“—dice Dr. J. Scherr „territoriulu d'intre Tis'a, Dunare, Nistrulu superioru si Carpati, pr'in urmare tienutulu, care cuprinde Ungari'a ostica, Transilvani'a, Romania (Muntenia), Moldov'a si Bucovin'a s'a incorporatu de cátra Traianu-dupa lupte indelungate (101—106 d. Chr.) imperiului romanu. Populatiunea cea vechia a acestui tienutu s'a nemicitu cu totulu (ganzlich aufgerieben) pr'in acellu resbellu si pentru acést'a imperatoriulu invingatoriu a tramesu acolo o multime de romani pentru a cultivá pamentulu despopolatu dar fructiferu. — Acesti colonisti romani au fostu protoparentii moldoveniloru si romaniloru de asta-di d'in Muntenia, Transilvani'a, Ungari'a, Banatu si Bucovin'a si limb'a acestoru populatiuni „daco-romana“—e pr'in urmare—cá si cele lalte limbe romanece—va fia a limb'e latine séu vorbindu mai precisu: a „latinescului sermo rusticus.“³⁾

Unu poporu, care iubescú cu pasiune music'a si cantulu—cá cellu moldo—romanu-a trebuitu naturalminte a-si intrebuintia inca de tempuriu limb'a sa cea armoniosa la poesi'a

¹⁾ M. S. Mökesch. Beweis für die celtische Abstammung der Walachen oder Rumänen, besonders derer in Siebenbürgen. Hermannstadt. 1867.

²⁾ Schaffarick et comp.

³⁾ E cunoscutu cá moldovenii si romanii suntu cunoscuti la vecinii lor sub numele de „romani“ séu „Vlachi“. Numele: „clachi“ (Vlassi, Lassi, derivatu de la „Latium“ era in vechime la poporale slavice, cari locuiau la confiniile imperiului romanu, o numiro generale pentru „Romani“ séu „Latini“. Kornbach (unu literatu) pag. 97. ss. compusetiuni interesante de forme verbali latine si daco-romane, d'in cari se vede, cá l. daco-romana a remasu mai fidelá in compusetiunile sulle verbali amentivei de mama latina, cá cele-lalte dialecte romanece p. o.

at. Jugum; d. r. jugu; it. giogo; sp. yugo; fr. joug; — locus; — locu; — luogo; — lugar; — lieu; — piper; — piper; — pepe; — poivre;

Ursanu trassare, geme, s'aprinde 'n gandu-lu séu.

Danu dice: De pre munte venit-am se te ieu „Sé mergemu.“

— Dar! sé mergem! adauge Ursanu!
Si multu cu dragu privesce grozavu-i busduganu.

Apoi unu cornu appuca si buciama in ventu.

IV.

De-odata se aude unu tropotu pre pamentu,
Unu tropoiu de copite, potopu rotopi'oru!

Ursanu cu allu seu óspe in fundu, spre sóre cata

Si vedu sub cerulu luciá, in zarea 'nhaaccarata
Sburandu o herghelia de harmossari zmeosi
Cu cómele in venturi, cu ochii schinteiosi
Si 'nforandu campi'a de o aspra nechezare.

Unu voinicellu in flore pre unu albu fuga-riu callare

In mana c'unu harapnicu ce in urm'a loru pocnesce

Si cá unu serpe negru prin aeru se 'nvertescé

Ursanu le-aténe callea si caii stau in locu,

Apoi cátra voiniculu ce pórtá busiocu, *)

Ellu dice: Fulgo! prinde-mi pre murgulu cellu tintatu.

„Mosiu Danu si eu la Nistru ne ducem pre luptatu!“

— Dar eu, întreba Fulg'a, eu se nu-mi corcu poterea? —

*) Fetele romane pórtá busiocu la sinu ca se le indragéscá flacaii.

lirica. — si acestu ramu allu literatur'e — liric'a populara s'a cultivatu totu-deaun'a cu cea mai mare diligentia decátra daco-romani pana in tempulu de facia. A fara de aceea inse nu e multu díssu despre literatur'a daco-romana.

Period'a mai vechia a acelei-a dateza de la a. 1643. (inceputulu s'au facutu mai nainte. R.) candu romanii d'in Transilvani'a intrudussera in liturgia limb'a romana in locul celei slavice, carea domnisce pana atunci. De atunci incepandu s'au scriissu si tiparitu in acestu idiomu legende, predice si imni besericesci; dar opuri de interessu mai nalta literariu—precum „Istoria crescerei si scaderi imperiului otomanu de ospodariulu Moldovei Demetriu Cantemiru (1673—1723)“ apparura in costumulu latinu. — Literatur'a mai noua daco-romana constá-abstragandu de la poesi'a populara — mai vertosu d'in traductiuni si prelucrari de poeme si poesie italiene, franceso, germane si englese.

Au inceputu totu-si unii d'intre cei mai teneri si mai talentati poeti si literati daco-romani a se occupá mai multu cu productiuni originali. Asiá odistulu (poetulu de ode) Georgiu Assachi, destinsulu poetu populariu C. A. Rosetti, fabulistulu si didacticulu H. Alessandrescu, liriculu C. Negri si Sionu, poetulu umoristicu C. Negruzzi si satiriculu V. Alessandri, de la care d'in urma avemu si o carte despre „poesi'a populara romana (1857).“

Pana aci vorbesce eruditulu literatu germanu, despre originea, limb'a si literatur'a daco-romaniloru. Intru adevveru, cá nu multu precum dora neci cá se poteá intr'unu opu, care aveá se cuprindia si cuprinde „istoria generale“ a literatur'e poporaloru celor mai culte alle pamentulu, dar' cutediamu a dice cá bine (de la unu germanu) considerandu dispusetiunea mai recenta a germaniloru in genere nu pre aridietoria poporaloru romanece.

(Am mai auditu-si de la Dr. Mussafia prof. de limb'a si literatur'a italiana la universitatea Vieni recomandandu cu multa caldura limb'a daco-romana, ascultatoriloru sei in un'a d'in prelectiunile dsale asupr'a comparatiunei limb'eloru romanece, cá unu subsidiu, care ar' versá multa lumina asupr'a formeloru si cuvinteloru vechie d'in diverse dialecte italice; dar' ce-va scrieri a literatur'ului italianu in acesta privintia nu cunoscomu.

Intorcundu-ne la literatulu germanu Dr. Ioanu Scherr i esprimemu recunoscutia si i si gratulamú a fi impartesitu in scrutarile dsalle literarie asupr'a originei si limb'e poporaloru daco-romanu ideile unor erudite (amentindu numai pre unii dintre cei mai

— Tu se remani aici cá sè-mi pazesci a-verea.

Frumosu odoru e Fulg'a! si nalta-i fapturn'a!
Sub genele-i umbróse doi ochi lucescu ca mur'a

Si perulu seu de auru in crietiuri lungi se lassa
Ca pre strugianulu verde unu caeru de matasa.

Ellu are glasu puternicu in gur'a rumeóra
Si mersu cu leganare de gingasia facióra

Ori cine-lu vedé 'n sóre cu peliti'a lui alba
Purtandu la bráu unu palosiu si pre grunazi o salba,

Se 'ntréba ce se fia fecioru de zmeu ori fata?
Er' candu pre sub altiti'a camasii infrata

Zaresce la lumina duoi crini essiti in unda,
Duoi pui de neastemperu de lebeda rotunda

Rapitu de doru, ellu cade pre ganduri câte unu annu!...

Voiniculu e vitez'a copill'a lui Ursanu,

Ea intra in herghelia cu passulu indrasnetiu.
Si merge dreptu la murgulu selbaticu si resletiu,

Dicendu lui Danu, ce 'n trecatu i dá povatiuele:

„Mosiu Danu! tu cu-a talle si eu cu alle melle!“

Sirepulu o zaresce, radica narea in ventu,
Incrunta ochiulu, bate copit'a pre pamentu,

Sburlesce com'a, salta, in laturi se isbesce.
Dar Fulg'a svirle latiulu, de gatu lu arcanesce

Si, repede ca gandulu, s'arunca usiurellu, —

cunoscuti) cá: Toppeltinu, E. Quinet, Despre, Ubicini, Diez, Gibbon, Brucee With, M. Opitz, *) Grisellini, *) Reichendorf, *) caror'a daco-romani detorimú recunoscutia, sempiterna pentru simpatia si zelulu, cu care au apperatu caus'a nostra in aintea Europei.

Dar se vedemu — dupa acésta scurta digressiune — ce dice Dr. Scherr despre limb'a si literatur'a rheto-romana, carea o cuprinde sub aceea-si rubrica cu daco-romana:

„In váile celle inalte“ — continua invetiatiulu prof. — alle muntiloru Rhetiei locuesce o fractiune de poporu, carea se mandresce—si nu fora causa — á verb'i o limba — imediata fica a celei romane. Asta-di voru fi vorbindu si intielegundu acésta limba graubindniano-romana cá la 50.000 omeni.

Cu susceptibilitatea si ingrigirea propria (!) cosmopolitismulu germanu si a facutu de obiectu allu cerc'ariloru sálle unu germanu eruditú acésta limba retrassa in acellu coltiu de pamentu precumu si aparitiunile séu manifestatiunile ei literarie.

Rheto-roman'a devenisse numai pe tempulu reformatiunei limba scrisa si se pretendeá unu patriotismu puru pentru a serie vorbindu in genere intr'unu idiomu, alle carui sunete nu essissera preste parietii de pétr'a sécca a váiloru graubindniane.

Cu tóte acestea s'a nascutu o literatura rheto-romana, (romanesa) carea póte numerá ea la 150 autori. Si acesti predicatori si poeti neauditú in lumea mare, cari portara cuventulu si scrissorea compatriotiloru loru in acelle tienuturi avute de isvore alle Rhonului ante-si posterioru — si sub vervurile ghiaciose alle Berninei, collucrara la edificulu cellu infinitu allu culturai omenescei.

In tempulu mai nou imprimara barbati, allu caroru talentu merita totu respectulu inspiratiunile si accordele loru poetice in limb'a patriotica, in care intrudussera totu un'a data formele poetice alle classicstati ai alle romantice. Natur'a cea maretia a muntiloru Engadinei pareá fi forte favoritora meditatiuniloru si formeloru poetice. De acolo se tragu

⁴⁾ Itali'a insa-si n'a rotionatu atatu d'in anticietatea sa, asemenea neci Ispani'a, neci Galli'a; — precatu sunt — si acost'a póte se fia romaniloru asemenea — de aproape incuscrite valachie'a cu latin'a. — Poesia d'in 1261.

⁵⁾ Eu traiescu in o tierra, unde m'am cunoscutu cu o natiune, acarei-a limba documentéza chiaru, cá ei sunt urmatorii acelloru colonie vechie romane, despre cari se scie, cá le a adussu acolea Nerv'a Traianu. (Grisellini incercare asupr'a ist. polit. natur. „Banatulu Vienn'a 1789. — 8 epist. cátra eruditulu literatu ital. Hieronimu p. 243.)

⁶⁾ Hujus nationis genus ex Itali'a profectum esse lingua arguit (Chronographi'a Transilvaniéi.)

I pune man'a in cóma si incaleca pre ellu.

Gemendu, ellu sare in aeru pe patru-a lui picióre,

Asverle, se frementa, se spumega in sudore
Si 'n sboru plecandu de-odata, nebunu de groza, murgulu

S'afunda in largulu spatiu si spinteca a-murgulu.

Dar candu stelluti'a lunei appare viu la lume
Copill'a se intorce cu murgulu albu de spume

Si dice: Ecce callulu! ellu scie acum de frèu
„Cá palosiu lu de mijlocu si mijloculu de bráu“

Ursanu cu dragu respunde: „Aibi parte de norocu!“

Apoi cu Danu betranulu, ardiendu de mare focu,

Incallega si 'n umbra disparu cá intr'unu noru...

Er' Fulg'a-i urmaresce cu sufletulu in doru.

V.

E noptea instellata, e calda, liniscita!

Se pare ca din cercuri pre lumea adormita
Plutesce-o lina, dulce, divina indurare.

Dar ea nu pote stinge aventulu de turbare
Ce duce callaretii pre 'ntinderea pustia,

Precum duoi spectri gemeni manati de-o vigelia.

Ei sbor' tacuti sub ochii stellutiiloru trezite
In orizontulu negru ce-i sorbe si-i inghite,

S'afund' mereu in tain'a noptii, dar gandulu loru
De multu e cu Tatarii in lupta de omoru.

O tînta de lumina lucece in fundu de o-data.
Ea cresce, si inaltia pre zare cá o rota

poeti lirici *Flugi, Palliopi* și *Cuderas* precum și umoristicul *Caraciu* cellu mai originalu, mai propriu în felulu seu și mai popularu poetu românesc. — Atât'a dice literatulu germanu și despre o soriora a limbei noastre, carea traiesce în singurătate de parte de sgomotulu lumei pr'in celle vâi și plaiuri romantice, cari sierpuescu ori se furisieză pr'între vâlile Alpiloru maiestaticii acoperiti de de ne-ua eterna.

În câtu și cumu va fi apretiatu d. Dr. Scherr limb'a și literatur'a rhotomana, lasându la judecat'a barbatiloru nostri mai competinti a decide, îndestullându-ne a ne fi facutu numai interpretele fidele allu eruditulu literatu germanu. Nu potemu închiă aceste sire fora a exprime dorint'z de a vedé și a audi câtu mai currendu despre itinerariulu unui allu doiolea *Ioane Maiorescu* pre la fratii nostri de prin Graubiinden și de prin Moravi'a (despre cari d'in urma — am mai amentitu în trecatu și cu alta ocasiune ⁵⁾ — din care amu poté trage folosa credemu. nu însemnate pentru filologi'a daco-romana.

Budapest'a, 8 Martiosioru 1875.

V. Gr. Borgovanu.

Sioncut'a-mare în 14 Mart. 1875.

(Dlui *Atanasiu Cototiu* protopopu în *Sioncut'a-mare*.)

Negrulu ori câtu se aru spelă — totu negru va remané, asiă și prea Santi'a Ta candu te încerci în colonele proa stim. diariu „*Federatiunea*“ în Nr. 908—909. — a-ti spellă negrol'a cercandu în desiertu a-ti arretă. nevinoval'a, — cu acest'a nice candu nu te vei poté mandri.

Ce se atinge de invetioress'a magiara alessa la propunerea Dtalie, — fie-mi ertatu a reflectă, — că Dta nu spuni adevêrulu candu affirmi că aru fi pedagoga absoluta și aru vorbi limb'a romana perfectu, — și în casu candu aru fi dreptu, — pentru aceea dins'a totu nu e roman — și nu va însulfă sintieminte curatu românesci în animele fragede alle juneloru fetitice, — și prin urmare va încercă a sadî sintiulu renegareii nationali și urra cotr'a natiunei din acarei sinu au essitu și va inveninâ animele romancutiiloru, — prin urmare eu inca am totu dreptulu a me provocă la senatulu scolare comunalu, — că-ci confessionale nu assiste în Sioncut'a-mare, — fiindu-că Dta nu ai colucratu intru acolo — doveda că în sena-

⁵⁾ Intr'un'a d'in corespondintiele melle despre espusetiunea univ. d'in ver'a a. 1873. la Vienna.

Si imple de vapaie cerestile abisuri.
Paduri, movile, riuri apparu cadiute în visuri,
Dar' leulu de la munte și vierrulu de pe valle
Nu vedu prin visu de sange de câtu Moldov'a 'n jale
— „E rosia lun'a! dice din duoi cellu mai betranu.
— „E lun'a insetata de sange de paganu!“
Raspunde cellu mai aspru... Si puil loru de smei
Se ducu tragendu duoi spectri de umbra dupa ei.
Se ducu vertegiu ca gandulu plecatu în pribegia,
Se ducu pan' ce-a loru umbra intinsa pre campia
Le trece inainto, si pan' ce se lovescu
In ochi cu faptulu dillei... atunce se oprescu

Si ecca-i pe o culme nocturnii callatori,
Lucindu sub cerulu pallidu în mantia de zori!
Ei lasa josu pe costa sè pasca harmessarii
Si stau privindu în valle cum facu pirjolu Tatarii.

Cinci sate ardu în flaccari pre campu si fumulu loru
Se 'ntinde că o apa, plutescu că unu noru
Do-alungu pe siessulu umedu, si sbora susu în aeru
Ducendu cu ellu unu vuetu de larma si de vaeru.

Prin fumu se zarescu umbre fu jinde, rategite,
Copii merunti si mame si fete despletite,
Si cai scapati în fuga, si cani si boi în turme
Goniti de Tatarimea ce calca pe-a loru urme.

tulu scolare se afla și unu „evreu“ ca membru, me provocu și eu Dle protopope — de a dreptutu la Dnulu notariu oppidanu Ioremia Ratiu, — care asseminea e membru acellui Senatu scolare, — prin urmare te assecurezu si-ti d'au cuventulu meu de onore, cumca prin publicarea articulu primu nu am voitu-feresca Dnedieu a-ti deonestă famili'a, prin aceea, că dora fiie'a Dtalie aru fi potutu fi applicata de invetioress'a, că-ci a fi invetioress'a e ceva onorificu, și Domn'a juna aru poté numai sè-si tiena de onore fiindu provocata la primirea acestui postu, — pentru că acesta aru fi unu documentu, că Dsa au ajunsu gradulu culturai moderne, unde pote se imparta juneloru fetitice o crescore correspundietoria spiritului presentu nationale, — mai de parte cumca în contr'a Dtalie nu possiedu nice urra, — nici că ti invidiediu sortea — cauta a marturisî sinceru, — că nu am ce sè ti invidiediu; acesta impregiurare o scimu cu totii cei ce locuimu în apropierea Dtalie, — și le scriu numai pentru aceea, că O. publicu romanu sè nu fia sedussu și sè credia, cumca Dta esci unu portentu, o capacitate însemnata sòu unu esemplariu allu preotfimeii romane, ci din contra ni pare forte reu că ven. ordinariatu, — nu se indura de noi, — tramitindu-ne unu protopopu bravu, cultu, energiosu, cu cualificatiuni rece ute și romanu adevêratu, care sè fia în stare a correspunde recerintiiloru unui cercu cu intelligintia multa cum'je Sioncut'a-mare, nu vreu a me folosî de expressiunile Dtalie fatia cu mine, cu tote că „beata simplicitas“ s'ar potrivî la persona Dtalie.

Aceste tote în interessulu binelui comunu și cu de osebi a romanismului — și nu voiu încetă nice de aci în cole a smulge larv'a de pro fati'a celloru mascati si a-i arretă în antea lumei civilizate și cu deosebi a publicului romanu, arretandu cu degetulu pe cei ce se încerca a inveninâ sinulu natiunei; la publicitate voiu recurge ca la judele adevêratu, ce aduce sentintia impartiale și judeca pre omeni dupa faptele loru că-ci eredeulu meu e natiunea, din acarei sinu m'am nascutu, éra parintele protopopu cu infernulu seu nu va merge de parte, și va remané compromissu pentru faptele sale în antea publicului romanu pentru totu de-aun'a Are inca Dsa și alti complici, care inse pre ronu nu voru poté încungiurâ sentintia tribunalului supromu — a publicității.

Câtu pentru allusiunea Dtalie la pseudonimulu „*Curtiu*“ te assecurezu Dl. meu, că me simtiu demnu de numele romanu, pentru că nu me voiu umili neci candu a me face unelta orba strainului renegandu-mi nu-

Ici, colo, se vedu cete în lupta încestate,
Miscari de bracie gole în aeru ridicare,
Luciri de arme crunte petate rosii cu sange
Pe care-o raza viua din sore se refrange.
Apoi din vreme 'n vreme o ceta luptatore
Se 'mprastie cu graba lassandu cadavre 'n sore!

Èr' langa Nistru, multa urdie Tatarasca
Naprasnicu se uocide cu glot'a romanasca.
Danu dice: Mèi, Ursane! a colo e de noi!
„Acolo ride mortea în crancenulu resboiu.
„Acolo se dâm prosca, sub ochiulu cellu de susu
„Tu despre faptulu dillei si eu despre appusu
„Si calle sè deschidemu prin aprigulu dusmanu....

„La lucru-acum, fartate! la lucru mèi Ursane!
— Amin, si Donne-ajuta! Ursanu voiosu raspunde
Si 'n glòta fie-care că viforulu petrunde.

VI.

Ursanu navalu s'arrunca în negr'a Tatarime
Croindu o parte larga prin des'a oi multime.
Sub mana-i buzduganulu, unelta de perire.
Că unu balauru face în giuru-i o rotire,
Unu cercu de morte 'n care amaru de eime-e prinsu!
Sermanu 'nchide ochii și sòrele-i s'au stinsu
In laturi inainte, în urma-i totulu more!
Sbor' creerii din tidv. sub ghiog'a sdrobitòre
Si 'n urma, si 'n pregiuru-i, si 'n laturi semenate
Zacu sute de cadavre cu capete sfarmate
Si ast-felu ne 'mpacatu Ursanu mereu lucreza,

mole, famili'a sèu chiaru natiunea, carei-a me inchinu. Cu atât'a dechiaru terminata cestiunea.

Curtiu.

Bugetulu Romaniei pre a. 1876.

dupa reportulu commissiunii bugetarie.

Venituri	
Contributiuni directe.	28.638,601-83
Contributiuni indirecte.	31.403,000-00
Domenie	20.295,542-07
Poste, telegr., drum. de ferru	3.540.000-00
Produsse diverse	7.649,927-10
R tele banuriloru vandute	1.917,313-40
Venit. extraordinare.	812,500-00
	94.236,884-40
Erogatiuni.	
Financie	52.408,488-55
Consiliulu de ministrii	42,848-00
Interne.	8.409,377-27
Affacerile straine	779,188-75
Justitia	3.306,424-00
Culte	8.229,223-00
Resbellu	18.500,000-00
Lucrări publice	5.632,642-00
	101.209,192-48
Deficitu: 6.972,308-08.	

Pentru accoperirea acestui deficitu. ministeriulu, ne mai voindu a recurge la creare de impositie noue, propune, 1) a fi autorisatu a dispune de intrég'a summa ce se va platî cu anticipatiune d'in pretiulu pamentului cedatu locuitoriloru din Basarabi'a, conformu legii votate în annulu espiratu; 2) la casu de neajungere se voru vinde proprietati nice de alle Statului.

Comissiuinea atrasse attentiunea ministrului de finance asupra revisiunei impositului fonciaru, care urmeza a se face în an. 1876 pentru an. 1877, și care, fără nici o agravare de impositu, prin aplicarea drepta și essacta a taxei asupra adevêratei valori a proprietatii fonciare, va da unu sporiu considerabile de venitu Statului.

În starea actuale, acestu impositu nu figuréza în bugetulu venituriloru de câtu pentru summa de lei 6.051,444 cea-a ce aru presupune că totu venitul annule fonciaru în tota Romani'a e abia de 109.000,000 lei, rezultatu inadmissibile și care, la prim'a vedere, arreta că nu se percepe în realitate contributiunea fonciaria pre adevêrat'a valoare a proprietatiloru în tierra.

Si spre appusu prin sange mereu inainteza
Că densulu, Danu betranulu erou întineritu.
Totu vine dupa palosiu spre mandrulu rariu.

Ellu intra și se indesa în glot'a tremuranda
Că junghiulu cellu de morte în inim'a plapanda,

Si palosiu-i ce luce ca fulgeru de urgia
Totu cade 'n drept'a 'n stang'a si taia 'n carne viua...

Fugu toti si peru din calle-i!... ellu striga:
„Stee fatia

Cui place vitegi'a, cui s'a urritu de vietia!“
Dar nime nu 'ndraznesce la glasu-i sè appara
Si cine lu vede falnicu, aprinsu, cu fruntea susu

I pare că altu sore se inaltia din Appusu.
Si ast-felu ambii ospeti a mortii ne 'mpacate
Cosescu la vietii în flore pre straturi sangerate

Si ajungu ei fatia 'n fatia prin aprig'a furtuna
Si armele loru ude crucisii le impreuna.
— Norocu tie Ursane!

— Si tie totu norocu!
Dar n'a s'irsitu cuvntulu Ursanu si cade 'n locu

Strapunsu de o sagata ce-i intra 'n poptu adaneu
Ellu scapa buzduganulu se pléca pe oblancu
Si greu se brabusesce c'unu gemetu de pe callu.

Tatarii ca zovozii pe densulu dau navalu!
„In laturi, Litfe!“ striga la ei vitezulu Danu,

P. nendu-se pe paza la capulu lui Ursanu.
Cu callu 'n man'a stanga, cu pal'a 'n man'a drepta,

Terminandu acesta espunere, reportorul observa, că este greu de a fissa de a cum cu precisiune care va fi adevêratulu deficitu allu annulu 1876. S'au luat de basa cifrele resultandu din evaluările bugetului rectificativu pre 1875; inse, numai candu se va presintă bugetulu rectificativu pre 1876, se voru cunósce constatarile annului 1875, și se va poté fissa într'unu modu mai sicuru cifr'a venituriloru ce se potu inserie în bugetulu annului viitoru; atunci se va poté luá si una *resolutiune definitiva, în deplina cunoscentia de cauza*, pentru regularea și ecilibrarea bugetului, și si se voru indică midilòcele prin cari se va acoperi deficitulu, care speramu că va fi cellu din urma, cum ne assecura și ministrulu de finance, care ni arreta că de la 1877 incolo vomu avé ecilibrulu normalu allu bugetelorù fără a avé recursu la sarcine noue sèu la mediuocele extraordinarie.

Reportoru, I. N. Lahovari.

VARIETATI.

(*Revista Junimeii*) este numele foiei literarie aparute de currendu la Bucuresci. În Nr. sèu de la 15 febr. conteno mai totu poesie, cari inse, dupa „diariulu de Buc.“ sunt totu atâté margaritarie. Salutamu priveghiatoriele ivite la inceputulu primavorei, dorindu-le că canteculu loru se dureze.

(*Tortura și vandalismu sascescu*). În diariulu „*Osten*“ d'in Vienna a cetimu urmatoriele; „*Mediasu 5. Martiu*. — „*Oppidulu nostru a devenitu teatrulu unui vandalismu spurcatu. În 3 l. c. unu romanu fù arrestatu și dussu la politia sub cuventu, că dinsulu dimpreuna cu alti consoci ai sei ar' fi comissu furtu la unu commissariu financiaru. Ajungundu în biuroulu politiei, care mai nimeritu s'ar' numi spelunca de telhari, bietulu incrimiatu inca la prim'a ascultare fù torturatu în modulu cellu mai terribilu, că sè marturisesca și se numésca și pre pretinsii sei complici. Nice tortur'a din evulu mediu n'a cunoscutu asemeni crudelitati, că si aceste ce o auctoritate publica applica asta-di facia de unu romanu suppusu allu dinastiei absburgice. Bietulu romanu arretă pana în ultimulu momentu*

Continuare pre pag. 67.

Amenintiandu cu ochii Tatarii, mi-i accepta
Precum astepta zimbrulu de lupi incongiuratu
Se-i svirle cu-a lui corne pe campulu spaimantatu.

Dar nu se 'ncerc'paganii se dec peptu cu ellu
Că-ci palosiu-i naprasnicu o vulturu de otielu.
Retrassi în giuru de-o parte, nemernici, spariati,
Ei scotu din a loru arcuiri unu viforu de sageti
Si Danu, lovitu în coste, sioptesce cu oftare:
„Ursane! pentru tine de-acum nu e scapare!“
Dicendu ellu cade-aprope, se sprigine într'o mana
Si palosulu lui tine în locu cet'a pagana.

O! Dane Capitane! poterile-ti slabescu
Si norii pe deasupra-ti trecendu se invertescu
Tu mori! si Tatarimea s'apropia de tine;
Dar' ecca din pustiuru un albu vertegiu că vine
Si trece prin urdie ca printr'unu lanu de grâu.
E unu voinicu callare pre unu callu ce n'are frèu.

Voinicu în brâu cu palosiu si pe grumazu cu salba.

E Fulg'a ce appare că o fantasma alba
Si grabnicu pe allu ei tata rapesce din gramada
Apoi cu ellu dispare că siomulu cu a sa prada.

Allah! racnescu Tatarii catandu cu groza în urma...
Dar ce vedu ei d'odata, că-ci glasulu loru se curma?

Ei vedu currendu pre deluri arcasii din Orhei
Ce vinu cu-o falca 'n ceruri, aprinsi că nisce smei!

Supplementu la nr. 21 allu „Federat.“
cursulu an. 1876.

innocenti'a sa, inse incuisitorii lui nu slabira cu tortur'a pana ce romanulu nu-si dede sufletulu, morindu in manile loru. Dara tirannii incuisitori nu se multumira nice cu atât'a, ci spre a se convinge, că victim'a justitiei loru e intr'adeveru morta, i arsera ambii ochi cu foculu de la cigari! — La acestu comunicatu redactiunea numitului d'iaru adauge: „Sangele ni inghicia in vine facia de unu as emene actu allu hienelor de la politi'a din Mediasiu. Aces tia nu potu fi omeni (si cu atâtu mai pucinu sassi prudenti), ci bestie selbatece. Seclulu nostru crutia pre omu chiaru in casuri de crime grele, in Mediasiu inse totur'za pana la morte pre unu simplu suspiciunatu, că ar' fi comisu cutare crima.“

— Era noi multu ne mirâmu, că assemene atrocitati perpetrare in Mediasiu trebue sê ni venia la cunoscentia prin unu organu amicu d'in Vienn'a. Nu-su Romani in Mediasiu, cari sê scia serie mai antâiu diuarielor romane d'in patria si sê face arretare la guvernulu, care avendu controlulu camerei si a publicitatii nu pote tolerâ nepedepsite crimele comisse contra umanitatii, mai alloussu că nu ar lipsi sollicitatorii d'intre deputatii rom. Dece a adeverata acesta crudime, pentru că ea sê nu pota remanê ingropata, ceremu informatiuni de la romanii d'in Mediasiu. Red.

(Parintele Archimandritu Ioane Metianu) nou-alesulu Episcopu gr. or. allu diecesei Aradului depuse Mercuri in 24. Martiu, a. c. juramentulu de fidelitate Domnitorului in residinti'a imper. de Vienn'a, assistandu ministrulu pres. br. Wenckheim. Consecrarea nou alessului Eppu se va face la Metropolia in lun'a viitoria si installatiunea in dominic'a Floriloru, carea sê-i fia de bunu auguriu!

(Colom. Tisza) au fostu realessu cu acclamatiune deputatu allu cercului elect. I. allu urbei Debrecinu.

† (Necrologu.) Teodoru Vrasmasiu, parochu gr. or. in oppidulu Borgo-Prundu, in numele seu si a ficei salle Lucreti'a a soriloru sei Pavelu si Pelagia Manzatu, a tatalui seu Ioanu, precum si a fratelui seu Ioanu: cu anim'a infranta de dorero face

Unu lungu fiuru de spaima petrunde intr'o clipa

Prin des'a Tatarime ce-i gal' de risipa,
Si toti, pre locu la fuga plec' iute, se ducu orbi
Cum plêca din campia unu noru intinau de corbi.

Amaru o de resletiu ce'n urm'a loru remane.
Si cade mieu seu mare, pro manile romane,
In fatia cu romanulu nu-i mila nu-i ertare,
Nici chiaru in sinu de mama nu pote avê scapare.

O sciu de multu Tatarii, o sciu de la botrani,
Si fugu, novrendu s'asculte de siefi, de ai loru stapani.

Totu omulu vede mortea si-alerga inspaimentatu!

Ce viu uita si lasa pre mortu ne'ngropatu.
Si fara a'ntorce capulu se duce ori-ce paganu
Că'n umbr'a fia-carui s'aventu unu romanu,

Er' Hanu-si smulgo barb'a, si-rupe sialulu verde *)

Privindu urdi'a intrega in clipa cum se perde,
Sub ochii lui in lacrimi, pre campulu cellu de lupte

Aparu gramezi de lesiuri gramedi de arme rupte.

De cai uccisi, de care, de corturi respite,
Si tuiurile ostei de oste paresite!

O! passu cumplitu allu sôrtei! Totu ce-i erâ de fala,

Cai, steaguri, cete mandre, stralucitôre arme,

*) Turbanulu Ghirailoru erâ de sialu verde.

cunoscutu că neiatat'a sa socia Ioana Vrasmasiu nascuta Manzatu — dupa unu morbu greu de langore si-dede sufletulu in manile Creatoriului 9. Martiu st. v. 1875 abiâ impletindu in viet'a conjugalo 17. anni. Pe defunct'a in Domnulu o plangu supr'a amentitii, o plange totu poporulu si inteleginti'a din Borgo-Prundu. — Fia-i tierrin'a usiora!

(Dl. I. A. Lapedatu) Zelosulu Collaboratoriu internu in partea literaria la Redactiunea diuariului „Orient. lat“ annuncia prin ua epistola publicata in acellu-a si diuariu retragerea sa de la ulterioarea colaborare, motivandu demissiunea sa estu modu „Pre de ua parte situatiunea mea familiaria nu-mi permite... pre de alta parte atacurile diuaristice magiare in contra gimnasiului rom. d'in Brasiovu mi impunu ua sacra datoria facia de acestu institutu de cultura nationale a nu mai servi nimeniu de suspiciune si de nedumerire“. — Acestu argumentu ni-se pare prea de parte luatu, căci atacurile pressei magiare nu s'au facutu d'in caus'a colaboraroi literarie a dsalle la cutare diuariu, despre care elle neci cunoscentia nu au. „Suspiciunea“ si „nedumeririle“ deca sunt, apoi aceste provinu de securu de aiurea.

(Ciaiu lu se va oftini). — Ua esperientia forte curioza, la successulu carui-a Europ'a 'ntrega este mai multu sêu mai pucinu interessata se va incercâ in Itali'a meridionala.

S'a descoperitu că pamentulu Siciliei sêmena multu cu allu Japoniei, clim'a fiindu mai aceea-si. Prin urmare cati-va invetiati avura ideea de a incercâ aclimasiunea: ciaiu lu pre pamentulu italianu. Ori va reessi ori nu proiectulu, merita ostonel'a d'a fi incercatu.

Consulu din Japoni'a a tramissu autoritatiloru italiane pachete de sementia luata din diferitele specie de plante de ciaiu si le a datu tot-ua-data instructiunile celle mai detaliate asupr'a modulu cum trebue sê fia cultivate. Esperientia se va face annulu acestu-a, nu numai in Sicili'a, dar si pre continentu.

Initiatorii intreprinderii pretindu că Itali'a nu este singur'a tierra a caroi clima pare favorabile culturai ciaiu lu; Spani'a si Greci'a ar fi in acelle-si conditiuni. E probabile că ciaiu lu obtienutu in Sicili'a nu va avê chiaru aceea-si calitate ca cellu din Japoni'a; dar acest'a se intempla cu tote plantele essotice importate in Europ'a.

Cladiri de visuri nalte, magie triumfala,
Au fostu de ajunsu o clipa că totulu sê sardame!

VII.

Ghirai au trecut Nistrulu in notu pe calulu seu.

Luandu pe Danu ranitul că prada si trofeu.
Ellu merge de se inchide in cortu-i, umilitu,
Precum unu lupu de codri ce au fostu de cani gonitu.

Trei dille, trei nopti Hanulu nu gusta'n sufletu pace.

Intinsu că unu cadavru josu pe covoru ellu zace,

Dar' candu revine, pallidu, din lung'a-i desperare

In ochii lui terecu fulgeri de crunta resbunare.

Ellu striga sê-i adduca sub cortu pe Danu betranulu

De si coprinsu de lantiuri, maretu intra Romanulu!

— Ghia! dice Tatarulu cu inim' haina,
„Ce simte firul erbii candu cos'a e vecin...“

— Ea pleca fruntea'n pace, respund. Capitani!

„Că-ci are sê renasca mai frageda la an...“

Ghirai cade pe ganduri lassandu-si capulu pe pârâu!

Si imblandindu-si glasulu: O! Danu, o! Danu, o! Danu!

„Te sciu de multu pe tine, cunoscu a tu te...“

Spre a nu citâ de câtu unu esemplu: viti'a de Madeir'a, transplantata in Sicilia, dâ unu vinu ce n'are chiaru gustulu cellui de Madeir'a, dar care totu-si este esecellente.

„V. C.“

(Scire placuta) Inca la 1867. Redactorulu acestui diuariu, assistendu la inaugurarea societatii acad. rom in Bucuresci staruisse la veteranulu publicistu rom. si proprietariu diuariului „Romanulu“ că luandu in consideratiune neajunsele materiali alle studentiloru rom. de d'ineoce, sê gratifice cîte cu unu esemplariu allu diuariului „Rom.“ societatile de lectura alle tenerimei nostre scol. presentandu-i si o lista cu adreselle cu totu. Dl. Rosetti avu generositatea d'a plini acesta cerere si d'atunci s'au urmatu esemplulu si din partea altoru Redactiuni, firesce la cerere espressu. — On. Red. a „Trompetei Carpatiloru“ publica in asta privintia urmatoriu lu avisu:

Ori-care Scola romanesca de macaru unde, cum si ori-care Societate romanesca literaria, ori-ce Cercu, orice Casina romanesca, afara din statulu romanu. au dreptulu sê primesca gratuitu „Trompeta Carpatiloru“, fâra sê plăttesca nici chiaru portulu diurnalului; o simpla cerere este destulu.

Cesaru Bolliacu.

(Servitore consciintiosa. — D-na X*** perdesse prin camera ua moneda de 50 bani. Ilen'a, servitorea sa, găsindu-o scaturandu in camera, i o dâ.

— Bine, Iléno, poti s'o pastrezi pentru onestitatea ta.

Mai alu alta-ieri Dn'a scapâ ua moneda de 1 leu.

— N'ai gasitu 1 leu? intrébâ ea a dou'a di pre servitore.

— Da, D-na, dar l'am pastratu pentru „onestitatea mea“ „V. C.“

(Sponsali'a.) Dlu Petru Neagosiu medicu districtualu in Nasendu, la 28 fauru si-a serbatu cunun'a cu domnișior'a Elena Branea, fic'a protopopulu Stefanu Branea din comun'a Maereu.

(Necrologu) Alessandru Dragosiu de Topliti'a, cetatienu in Oradea-Mare, dupa unu morbu greu si indelungatu au repausatu in 11 Martiu, a. c. in etate de 56 anni si 32 allu casatoriei. — Mortea lui o deplangu soci'a Ann'a nascuta Nedu, fic'a Emili'a maritata Nic. Popu, si fiulu minorennu Alessandru studinte, assemine si nepo'i de sore Alessandru si Iosifu

„Din graiulu plin de lacrimi orfaniloru din lume,

„Pe multi Tataru cuprins'ai de-a mortii reci fiori!

„Acum ti-veni rondulu si tie că sê mori.

„Privesc! langa usia calâulu te pandesc

„Cu streangulu si cu pal'a ce'n mana-i zanganesce.

„Unu semnu, si capu-ti sbôra la cani si la vulturi,

„Si sufletu-ti se perde in lumea de ghiauri.

„Dar inse mi-facu mila de anni si de-a ta minte

„Gandindu la betraneti'a ce-appes' allu meu parinte,

„Si vreu, cu dâuri multe, pre tine-a te ertâ

„De vrei tu sê te lapedi acum de legea ta!“

Crestinulu Danu, betranulu, cu sufletu luminosu,

Inalti'a lui statura si dice maiestosu.

— Ceahlâulu sub furtuna nu scade mosiunoi!

„Eu Danu, sub ventulu sôrtoi se scadu paganu, nu voi.“

„Deci nu-mi convine pet'a lucindu in fruntea mea

Nici că o semi-luna nici că a lunii stea!

Rusinea-i o rugina pre-o arma de viteazu.

Unu verme ce mananca albeti'a din obrazu.

Cui place sê rosiesca, rosiesca... eu nu vreau

Nici pet'a pre-a mea arma, nici pre obrazulu meu.

Albu am traitu unu secolu pre plaiulu stramosiescu

Si vreu cu fatia alba seninu se me fnescu

Că dup'o viatia lunga, ferita de rusine,

Momentulu meu se fio curatu si albu că mine

Romanu. — Repausatulu inzestratu cu unu temperamentu blandu si cu multu simtiu de dreptate au fostu iubitu de conationalii si concetatanii sei. — Fia-i tierrin'a usiora!

Sciri mai noue si electrice.

Londonu, 23 Martiu. Ideea unei conferintie pentru deslegarea cestiunei relativu la dreptulu Principatelor Danubiane d'a inchiâ independentu tractate s'au sulevatu dar neci odata seriosu n'au fostu propusa.

Vienn'a, 24 Mart. Ministrii ung. si austr. se intrunira asta-di in conferintia commune spre a se consultâ despre cestiunea cälliloru ferrate, precum si a supr'a tratatulu commerciale cu Romania.

Bucuresci, 25 Mart. Camer'a dep. primî cu mare majoritate nou'a tarifa douare (de vama). — Guvernulu retrasse proiectulu de lege relativu la cladirea liniei ferr. spre marginile Transilvaniei, pentru a presentâ noiei camere ce se va intruni la primavera in sessiune extraordinaria una lege de concessiune cu numele concessionariloru.

A ten'a, 25 Mart. Camer'a nu pote adduce concluse. pentru că oppositiunea se absenteza.

Beligradu, 25 Mart. Guvernulu mai inainte d'a se publicâ decretulu de dissolvere a scupscinei, declarâ că partimele de partita au trecut tote marginile si că activitatea prospera e imposibile. Mai nainte de dissolvere essisse 33 deputati. Ordinea e intacte.

Vienn'a, 26 Mart. Unu telegramu d'in Beligradu a „Noei Presse libere“ annuncia că declaratiunea guvernului, precessa dissolverei scupscinei (vedi teleg. de mai susu) dice că guvernulu storsu prin staruintiele de reconciliatiune si patientia fu silitu in fine. a consiliâ domnitorulu dissolvere. Opiniunea publica este favorabile guvernului.

„Asiâ m'au deprinsu Stefanu, usiora tierrina-i fia!

„La trau fara mustrare si fara prihania.

„Nu-mi trebue-a ta mila, nu vreu a talle dâuri.

„Tu mi-intindi o cupa multu plina de amaruri

„Departu ea de mine! mai dreptu e că sê moru

„Er' daca ai tu cugetu si-ti pesa de allu meu doru.

„Ghirai! me lasa lasa in or'a mortii grele

„Sê mai sarutu odata pamentulu tierrei melle!

Uimitu, Ghirai se scola, cu man'a lui desface

Unel'a de robia sub care leulu zace,

Cumplitulu lantiu ce-lu lega cu strinse noduri sute,

Si dice grabnicu; „Tata iea calulu meu si du-te!“

Betranulu Danu ferice, se duce Nistrulu trece,

Si'n aerulu Moldovii se infla peptu-i rece,

Si inim'a lui cresce, si ochii plini de gele

Cu dragu privescu prin lacrimi podob'a tierrei selle,

Sermanu 'ngenuchieza pe erb'a ce straluce,

Si plêca fruntea alba, smeritu si face cruce

Si pentru totu-deun'a saruta că po-o mosce

Pamentulu ce trassare si care-lu recunosce...

Apoi ellu se intorce la Hanulu, int'a'n cortu Suspina, siovaesce, si pallidu, cade mortu!

Er' Hanulu lungu privindu-lu rostescu cu durere

„O? Danu vitezu, ferice că tine care pero

„Avendu o vietia verde in timpulu tinoretii

„Si alba că zapad'a in iern'a betraneti! —

(„Convorbiri literare“) V. Alessandri.

Beligradu, 23. Mart. Guvernulu declară Scupscinei că junctiunea călilor ferrate serbesci cu cele turcesci si unguresci e deplinu assecurata.

Vien n'a, 24. Mart. Foi'a offic. publica patent'a prin care adunarea nat. a Dalmatiei e convocata pre d'nu'a de 19. Maiu, a. c. — Mai multe d'nuarie inspirate desmintu faim'a ce se respandisse că Iablonovschi, Sapieha si Borcovschi inca ar fi fostu eschisi de la curtea imp. Acestu interdictu s'a datu numai lui Giscr'a.

Madrid, 24. Mart. Generalulu Lizarag'a f'u arrestatu in Cataloni'a la mandatulu lui Don Carlos. Multi Car-

listi se supusera regelui intr' acesti-a Enricu de Burbon si generalu Lime.

Beligradu, 24. Mart. Aici erupse asta-di cris'a ministeriala. Mane are s'e urmeze au dissolverea Scupscinei, au demisiunea ministeriului. — Cu occasiunea consultarii a supr'a petitiunilor se esc'a unu incidentu somtosu in Scupscina, provocatu prin oppositiune, care se affia in majoritate; departandu-se 44 deputati camer'a ne mai fiindu in stare d'a pote adduce concluse valide, sedinti'a se suspinse. Mai multi deputati depusera mandatulu. Guvernulu e indecisu.

Convocare.

Nr. 3-1875. subc. d. VI.

Conformu conclusului subcomitetului despartiemestului VI. allu Asociatiunii Transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, adussu in sedinti'a de la 24 Janarie 1875, subscriisii conchiama adunarea generale a despartiemestului pre diu'a de 15/27. April 1875 in oppidulu Ili'a-Muresiana.

Din sedinti'a subcomitetulu tienuta in Oppidulu Dev'a, la 24. Januarius 1875.

Ionu Papiu, direct.

Ales. Olariu actuar.

Burs'a de Vienn'a, 19 Mart. 1875

Table with 2 columns: Item name and value. Includes Metallico 5%, Imprumutulu nat. 5%, Sorti din 1860, Actiunile bancoi, Actiunile instit. de creditu, Obligatiuni rurale ung., Londonu, Argintu, Galbenu, Napoleond'or.

ALESSANDRU ROMANU Propriet. edit. si red. respundiet.

Sensatiune producu urmatoriele inventiune probate.

Cerutorii de odai sunt superflui.

Excellentia pasta d'ua cerui odai, prin esraa se da pavimentulu odailoru cellu mai frumosu lustru si carea intrece in durabilitate pre tote cello-lalte, costa una cuthia, de ajunsu pentru o odia integra, numai 80 cr. — Acesta pasta suplinesce pre cerutorii de odai si profesia loru o face superflua, de ora-ce tratamontulu ei este forte usioru.

1 bucatu de peria pentru lustruirea parimentulu costa 1 fl.

Patenta americana.

Dinti albi, frumosi si sanctosi se potu capeta mai prin folo-inti'a noueloru perie de dinti electrice de cauciu cu seroinabile (ne-ar-eratu de trebuintia pentru cei ce patimescu de dorere de gura.) 1 bucatu 90 cr.

Pentru 1 fl. 50 cr. unu apparatusu cu aburi spre desinfectiunarea aerului molipsitu.

Neaparatu de trebuintia pentru ospitale, scole, officie, oficine, locuinte si salone. Acesta masina este construita forte frumosu d'in bronsu de aur, asi' incatu se pote privi de unu pliscu de beutu, 1 bucatu costa 1 fl. Unu flaconu de parfumu pentru desinfectiunare 50 cr. (Ajunge de 50 de ori).

Spre apperarea persoanei si securitatea averei.

de neaparatu trebuintia o arma buna de apere; de acestea sunt revolverele dupa sistemulu lui Lefaucheur, ameliorate si previedute cu incuiatoria de securitate, cu miscare duplice, tieve ghintuite si cu 6 incarcature (puscature), asi' incatu in unu minutu se potu face 6 puscature sigure; e arm'a cea mai perfectiunata. 1 revolveru de 7 millimetri 13 fl. 100 patrone 3 fl. 1 " 9 " 15 fl. " 3 fl. 50 cr. 1 " 12 " 17 fl. " 4 fl.

Pistole de pusnariu, finu inforilate, 1 bucatu cu 1 tieve fl. 1.20, cu done tieve 2 fl. 40 cr.

Salvatoru de vietia (sau si uccidiatoru numitu.) Acestu instrumentu, lucratu d'in feru versatu, este de recomandat cu cea mai buna arma de apperare contra atacurilor eventuali, de ora-ce p'in forma ei se pote esorcita una potere mare, e' fagionulu ei este astfelu, incatu fa-cine o potere orta in pusnariu. 1 bucatu nu mai 50 cr.

Inelle electro-galvanice.

inventiune prea insemnata si binefacutoria

Celle mai mari capcitate medicinale au constatatu, ca galvanismulu are influentia binefacutoria contra bolilor ce se in-tru mai la vale. Dupa marturisirea unu reumitu medicu d'in Parisu, inelle de aur nou, de optare. Acestu condeiu este de argintu finu de Chiu'a, se pote incuia, era constructiunea lui e astfelu, catu se

electro-magneticu, au efectulu d'a vindeca si a padi de rosura, reuma, junghiu, dorere de nervi, tremuratura, doreri de capu, etc. Unu asemenea inellu netedu costa numai 9) cr., si d'iu partea mediciloru se recomanda facarni omu spre portare.

Perine implute cu aeru.

de recomandat fa-carni caletoriu, precum si celloru ce suferu de emoroid; prin elasticitatea loru, carea se pote produce numai prin aeru, sunt fara parecchia bune atatu ca perine de sedintiu, catu si de dormitu. Au apoi acellu mare avantaju, ca, scotindu-se aerulu d'in ele, se potu impacheta si grigi in celu mai micu spatiu: 1 bucatu 3-4 fl.

Triumfulu sciintifici.

Noulu preseratiu de respiratiune face a disparé ndata resultarea gren miositoria, provina aceea d'in ori-si-ce dorere, si a o inlocui cu o aroma placuta si binefacutoria. Se pote capeta numai in depositulu subserisului. Mai vortosu este d'a se recomanda fumatori-loru. Pretiulu unei butelie mari, d'impreuna cu instrutiunea, face 90 cr.

Mare binefacere

pentru a se inlesni nutirea copiiloru mici prin ajutoriulu sugatoriiloru ameliorate si de nou patentate, cari facu de prisosu nutricele (doicele). Copilasiulu pote primi nutrementulu standu, jacundu, ori chiaru si in somnu, in acellu-a-si modu, precum lu-capeta de la populu manci salle, fara nici o adstrictiune. Numai manele potu pretiui valoarea acestei inventiuni. Pretiulu unei bucatii 60 cr., prea finu adjustatu 90 cr.

Cea mai noua inventiune chirurgica.

Clistire englezesci cu aspiratoria (pumpa de aur); a se intrebuintia pentru copii si adulti. Chiaru si bolnavi nepotentiosi potu face insi-si experimentulu fara vre-o adstrictiune; capacitatea acestoru clistire se pote regula dupa trebuintia. Acestu instrumentu n'ar trebui lipsesca d'in nici o casa. Pretiulu unui-a 3 fl.

Unu condeiu (stilu) interesantulu.

Imperatulu Napoleonu III, scriindu istoria lui Iuliu Cesare, dede ord'ine a i se face prin unulu d'in cei mai iscusiti mecanici unu condeiu dupa planulu seu, ca se fia scutitu de prea molest'a intingere si ca proste totu la scrisore se nu aiba trebuintia de alte requisite. Dlu Gilbert Rochee mai ameliora inea ideea imperatulu si primi pentru acesta lucrare buna 50 de napoleoniori (ca la 500 fl., fiindu-ca respundea scopului preste tota accoptarea. Acestu condeiu este de argintu finu de Chiu'a, se pote incuia, era constructiunea lui e astfelu, catu se prin care perulu stru se pote intr'unu momentu colora

pute scrie cu ollu de demaneti'a pana aer'a faru vre-o intrerumpere, si curgera negrelei (tintei) se pote regula dupa placu; se recomanda deci pentru ori si cine, si mai allesu pentru caletori, deregatori, negociatori, scolari, etc. Pretiulu unui condeiu 1 fl., era pentru 12 pene de scrisu la condeiu si costa 15 cr.

Bouquet (mirosu) de Havanna.

pentru 11 fl. 12 cr. una cigara de 30 cr., adeca cea mai efetina cigara se pote preface in Havanna genuina prin buhotulu de Havanna. Acesta essentia originala numai acu importata se storce d'in radeciunele si tuleulu plantei de tabacu d'in Indi'a apusena si prin simpl'a umedre cu acesta se scote mirosulu tabacului ordinaru si se preface in arom'a cea fina a Havannei. Una butella ajunge pentru 500 cigare si costa 1 fl.

Sapunu medicinalu de pacura,

asi' se numesce sapunulu miraculosu, care este unu mediulocu aprobatu si siguru contra ori-carei bole de pele, precum spurcatu, lepra, spuzitura, Pete, costi, etc. Se recomanda pentru copii si adulti. 1 bucatu d'impreuna cu instrutiunea 25 cr.

Picature contr'a dorerii de dinti.

Ori-ce dorere de dinti, fia produsa prin rouma seu recolla, se pote vindeca intr'unu momentu prin nouele picature de Berolinu. Garanti'a e asi' de sigura, incatu la casa se nu aiba nici unu efectu, banii se voru inapoia. 1 flaconu d'impreuna cu instrutiunea necessaria 80 cr.

Inventiune practica.

In fine a successu a inventa unu foliu de pulvere de negrele, care va multumi pre ori si cine; ea intrece pre tote celle de pana acum, atatu prin bunetate, catu si ofinitate. Amestecandu-se acesta pulvere cu o parte de apa, se pote produce momentanu negrele'a cea mai buna, carea se pote intrebuintia indata. 1 pachetu, de ajunsu pentru o cupa, costa 20 cr.

Crutiare.

In ori-ce casa este de neaparatu trebuintia ferulu locomobitu de calcatu. Crutiare de bani si crutiare de tempu. Cu materialu de arsu de 5 cr. poti se calci rufe o diumetate de di. Nu trebuie d'a se mai face focu in cupatoriu spre a incaldi ferulu de calcatu. Forma acestu feru latu este astfelu, catu se pote forte usiori mantui si prin acest'a in unulu si acellu-a-si tempu se pote calca pro do doue ori atava, catu se calca cu ferulu ordinaru. 1 bucatu d'impreuna cu gratariulu costa numai 3 fl. 50.

Mediulocu persicu d'a colora perulu,

prin care perulu stru se pote intr'unu momentu colora

dupa placu, brunetu seu negru, si totu-odata i se da prospetate naturala. Se prepara d'in buruene si nu este nice decata stricatiou. 1 butelca d'impreuna cu instrutiunea necessaria 2 fl.

Margelle de dinti!!

Nu se pote contesta, ca copii inca in cea mai frageda etate suferu mari doreri la crescerea d'intiloru. Mediulocu recunoscutu de cellu mai bunu contr'a acestoru reu sunt margelle de dinti, cari lesnescu si midilocescu crescerea d'intiloru la copii fara nici o dorere Pretiulu unui siru 90 cr.

Pulvere contr'a asudarii picioriloru.

Acest'a delatura asudarea cea moleste a picioriloru si prin acest'a si mirosulu cellu forte neplacutu ce se produce prin asudare, si conserva chiaru si incalceamte. 1 cuthia, d'impreuna cu instrutiunea, de ajunsu pentru trei lune, 50 cr.

Picature pentru stomacu, prin cari se delatura indata si pentru lunga durata tote dorerile de stomacu, precum strinsure, lipsa de apetitu side mistaire, arsura, cataru, etc. Pentru efectu se garanteza. 1 flaconu d'impreuna cu instrutiunea 30 cr.

Singurululu ajutoriu, contra carceiloru si junghiorulu de picioru. Acestu reu infricosiatu se pote delatura cu totulu numai prin ciorapii englosi de vene. Unu ciorapu de foliulu acestu-a costa fl. 2.50, 3.

Essentia erculana. Acesta essentia are poterea s calitatea, d'a intari si impro-peta pela capulni, precum si radeciunele perululu, si prin acest'a inca indata dupa prim'a intrebuintare impedece caderea perululu; mai departe delatura matret'i'a esistinte si impedece a se forma de nou. 1 flaconu d'impreuna cu instrutiunea 80 cr.

Practicu si efetinu. Unu alfabetu completu forte pentru cusutu, d'impreuna cu cifrele necesarie pentru garnitur'a, una butelca de tinta chimica de marcatu, precum si penelu de marcatu, tote la olalta, intr-o cuthia frumosa, costa numai 75 cr. Tint'a singura costa 20 cr.

Cea mai noua cuthia de ace farmecatoria. Una cuthia de ace frumosa, impluta cu 50 ace englose cu urechie de sorta fina si cu una masineria, prin carea se pote scote la lumina dapa nunort ori-care acc doritu. Prin acest'a acelle se ferescu de rugina si se evita ori-ce cataru. Pretiulu unei cuthie face 45 cr.

Eteru pentru musce, placutu bine-miositoriu pentru odai, bucatarie (cuine), salone, si in cursu de 14 de ora stirpescu multimea cea mai mare de musce. 1 butelca 30 cr.

Ornamente eftine pentru domne si domni

Ornamentele d'in metallu nou (auru nou seu auru talmi) facu da prisosu pre celle genuine, pentru ca aceste noue fabricatiuni nici in colore neci in forma (fagion) nu cedu celloru mai genuine, apoi este de insemnatu, ca nu co. a nici a patria parte d'iu pretiulu ce se da numai pentru forma (fagionulu) celloru genuine, deci urmeza de siue, ca se pote mai a dese ori cumpera ceea ce este mai nou si mai modernu. Insu-si cunoscolorulu pote fi amagitu cu acestea, atatu sunt de bine imitate.

Celle mai noue ornamente,

dupa forma cea mai moderna, fabricate din auru nou, carele pastreza colora auria si prin urmare semena de minune cu ornamentele genuine, cu pietre imitate, seu cu emailu dupa cum cere fagionulu.

- Brosie (ace) fine, 1 buc. 40, 60, 80 cr. fl. 1 praefine, 1 b. fl. 1.50, 1.80, 2, 2.60
Cercei, fini 1 parecchia 50, 80 cr. fl. 1. praefini fl. 1.50, 2, 2.50.
Garniture intregu, ace si cercei 80 cr. fl. 1.20, 1.60; praefine lucrate fl. 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 5.
Bragiete, fine, 1 bu. 50, 80 cr. fl. 1. praefine fl. 1.50, 2, 3, 3.50.

Coliere preafumose, 1 buc. 90 cr. fl. 1, 20 pana la 1.50.

Medaillone, fine 20, 40, 60 cr. praefine 80 cr. fl. 1. 1.50 cr.

Inelle preafumose, cu osebite pietre imitate 1 buc. 30, 40, 50, 60, 80 cr. fl. 1.

Catene de orologie pentru domni, scurte 50, 80 cr. fl. 1, 1.50, 2.

Catene de gramadi, fine, fagionu vene-tianu, fl. 1.40, 1.80, 2.

Ace pentru domni, 20, 40, 60, 80 cr.

Bumbi la camasia, 1 buc. 10, 15, 20, 30 cr.

Marfurile insemnate mai susu cu pretiurile si calitatea

Bumbi la manee, 1 par. 20, 30, 40, 60, 80 cr.

Bumbi la guleru 5 si 10 cr.

Garniture intregu bumbi la camesie si manee 50, 80 cr. fl. 1, 1.50.

I legatura de atornarie de orologie 60, 80 cr. fl. 1.

Inelle de auru genuinu cu pietre fl. 1.50, 2, 2.50

Catene de argintu, de 13 probe, aurite prin focu, scurte fl. 3.50.

Catene lungu de gramadi, tote de 13 probe, fl. 6, 7.

Medaillone de argintu, 13 probe, aurite in focu si emailate, fl. 2.50, 3.

Ornamente fine de brilante.

Insu-si cunoscolorulu pote fi amagitu prin aceste ornamente cuprinse in argintu, previedutu cu substratu auritu si cu acu, brilantele (diamanti) imitati sunt de cristalu de munte, finu tocitu, carele nu perde viulu focu sunt si alte imitatiuni de pietre pretiose.

1 Brosiu fl. 4, 5, 6.

1 parecch. Cercei fl. 4, 5, 6.

1 par. bumbi de camesie fl. 2.50, 3.50, 4.50

1 acu pentru domni fl. 1.80, 2.80, 3, 4.

Inelle cu brilante d'in auru fl. 1.20, 1.50, 2, 3.

Cruculitice, inime, a se porta la gutu fl. 2, 3, 4.

Ornamente pururea miositorie

d'in plante indice, cari pastredia pururea miosulu naturalu si sunt formate dupa cea mai noua moda. Aceste ornamente sunt neajunse in eleganti'a si placute pentru miosulu cellu bunu. Saloniulu in care va intra o dama ce porta acesta garnitura, devine in cate-va minute profumata.

1 Brosiu (acu) 80 cr. fl. 1, 1.20, 1.50.

1 parecch. Cercei, 80 cr. fl. 1, 1.20, 1.50

1 Bracieta, 50, 60, 80 cr. fl. 1, 1.50.

1 Coliera, 60, 80, cr. fl. 1, 1.50, 2, 2.50.

1 Catena de orologiu pentru domni, profumata, fl. 1.50,

Ornamente de doliu (gele)

negre, forma preafumosa si tienetoria, d'in stiela, ietu lava, cornu de bibola si cauciu.

1 Brosiu, cr. 20, 30, 50, 80, fl. 1

1 par. Cercei, 25, 35, 50, 80 cr. fl. 1.

1 buc. bracieta 30, 60, 80 cr. fl. 1.

1 coliera la gutu, 50, 80 cr. fl. 1.

1 catena de orologiu, scurta, 25, 30, 60 cr.

1 catena lunga la gutu, 30, 80 cr. fl. 1.

1 bumbu de camesia, 4 cr.

1 par. bumbi la manee, 15, 20, 30, 40

1 peptene pentru coacie 20, 40, 60, 80 cr.

Elegantu, modernu si plinu de effectu

este noulu ornamentu modernu e lucratu Rococo, pre care in evulu mediu lu portau numai persoane d'in familie de principii; acestu ornamentu inse, strafornatu dupa fagionulu modernu, este intr'adoveru unu lucru artificiozu si frumosu.

1 Brosiu de garnitura si cercei 2.50, 3

sorta praefina fl. 4.50, 5, 6.

1 Medaillone, fl. 1.50, 2, 2.50.

praefinu fl. 3, 4, 5.

1 par. ace de capu, fl. 3, 4, 6.

1 cruce ca colieru fl. 1.80, 2.50, 3.

1 bracieta, pomposa, fl. 5, 6.50, 7.50.

1 colieru, pomposu, fl. 3.50, 4.50, 5.50.

Ornamentu negru romboidicu.

Acestu ornamentu modernu e lucratu in facie romboidice si pentru aceea face uare effectu, si totu-si are unu pretiu bagatelu,

1 brosiu de garnitura si cercei, 30,

50, 60 cr.

1 colieru, de 1, 2 si 3 sira fl. 1, 1.50, 2.

1 par. ace de capu, 15, 25, 30 cr.

1 bracieta 60, 80 cr., fl. 1.20.

S'a tiparitu in Pest'a 1875., prin Alessandru Koosy, callea tierrei (Orszag-ut 39. sz.)

Bazaru de lussu FRIEDMANN acum numai in Vienn'a, Taborstrasse Nr. 4.